

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Зміст

ПРИВІТАННЯ ГОЛОВИ ВЧЕНОЇ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ», АКАДЕМІКА С. В. КІВАЛОВА	17
---	----

СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

<i>Ківалов Сергій Васильович</i> ДЕРЖАВНА ЦІЛЬОВА ПРОГРАМА ЯК ЗАСІБ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ	19
<i>Біла-Тіунова Любов Романівна</i> ОКРЕМІ НОТАТКИ ЩОДО «ПРИНЦИПУ РІВНОГО ДОСТУПУ» І «ПРИНЦИПУ НЕДИСКРИМІНАЦІЇ» У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ	22
<i>Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна</i> ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕДУР ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ТА НАУКИ	26
<i>Даниленко-Негара Юлія Сергіївна</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВИЛ ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ У ЗАКОНОДАВСТВІ ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ	28
<i>Козачук Діана Анатоліївна</i> ЩОДО ОБСЯГУ ПРАВА НА АПЕЛЯЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	32
<i>Негара Родіон Віталійович</i> УСНІЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ АКТ В ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ	35
<i>Осадчий Анатолій Юрійович, Закаленко Олена Василівна</i> СТАНДАРТИ ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ	38
<i>Слободянюк Марина Анатоліївна</i> ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ.	42
<i>Стрельников Андрій Вікторович</i> АНТИКОРУПЦІЙНА СУБ'ЄКТНІСТЬ ПАТРОНАТНИХ СЛУЖБОВЦІВ: РЕТРОСПЕКТИВА НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	44
<i>Фролова Євгенія Ігорівна</i> ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.	48
<i>Чердинцев Юрій Герасимович</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ АТЕСТАЦІЇ СЛУЖБОВЦІВ МИТНИХ ОРГАНІВ	50
<i>Назарчук Анастасія Валеріївна</i> ЩОДО СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОСТІ ТА ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ	53
<i>Піть Ігор Юрійович</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ФІНАНСАМИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	56
<i>Бевзюк Ангеліна Костянтинівна</i> АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ	59
<i>Данілов Олександр Дмитрович</i> НАВЧАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ СУДОВОЇ СИСТЕМИ	62

суб'єктів публічної адміністрації в адміністративному провадженні, з урахуванням як нормативної бази, так і судової практики.

Список використаних джерел:

1. Гульчак О. В. Участь Державної інспекції архітектури та містобудування України в розгляді публічно-правових спорів. *Juris Europensis Scientia*. 2023. № 1. С. 76–80.
2. Кодекс адміністративного судочинства : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. Дата оновлення: 31.12.2023 р. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 01.04.2025 р.).
3. Токмілова Л. М. Гарантії забезпечення процесуальних прав учасників адміністративного судочинства: поняття та класифікація. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. № 4. С. 79–88.
4. Джафарова О. В. Дозвільні повноваження Міністерства економічного розвитку і торгівлі України: питання сьогодення. *Вісник ХНУВС*. 2013. № 1 (60). С. 152–158.

Ключові слова: адміністративне судочинство, суб'єкт публічної адміністрації, суб'єкт владних повноважень, процесуальні права, правомочність.

Keywords: administrative justice, subject of public administration, subject of authority, procedural rights, competence.

Чердинцев Юрій Герасимович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
докторант кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук*

ОКРЕМІ ПИТАННЯ АТЕСТАЦІЇ СЛУЖБОВЦІВ МИТНИХ ОРГАНІВ

Євроінтеграційні процеси опосередковують приведення національного стану впорядкування суспільних відносин до загальноновизнаних європейських стандартів. Не виключенням є сфера здійснення митної справи та питання впорядкування правового статусу службовців митних органів. Проходження державної служби, незалежно від її уточнюючих характеристик, є первинним показником якості виконання функцій держави. Професійні службовці своїми діями засвідчують не лише фактичне виконання службових обов'язків, але й наявність певних здібностей та навичок. Саме тому, законодавством про державну службу передбачено не лише дієві механізми постійного навчання державних службовців та удосконалення їх знань та навичок, а й заходи моніторингу за якістю виконання функцій держави. Прикладом таких заходів може слугувати й атестація державних службовців. За таких умов, дослідження атестації службовців митних

органів є актуальним через якісний вплив моніторингових заходів на якість роботи службовців митних органів та потребу їх постійного удосконалення.

В теорії службового права, атестація розглядається як елемент службової кар'єри в межах процедурного підходу до її визначення. Це обґрунтовується тим, що службова кар'єра має прояв у проходженні певних етапів, стадій, проваджень, вона безпосередньо пов'язана з адміністративними процедурами, які не тільки становлять її зміст, але й, власне, забезпечують існування службової кар'єри як правового явища [1]. При цьому, застосування атестації є характерним саме стосовно службовців, які проходять державну спеціалізовану службу.

Відмітимо, що атестація як захід, що сприяє підвищенню ефективності роботи митників та формування у них відповідальності за доручену справу застосовується не до всіх службовців митних органів, а лише до посадових осіб (суб'єктний критерій) – особи, що займають посади митної служби та, якими передбачається присвоєння спеціальних звань: а) ті, що вже мають спеціальне звання та б) ті, яким має бути присвоєне спеціальне звання. Чинним порядком проведення атестації посадових осіб митного органу встановлено предметні межі перевірки [2]. Відповідно, оцінюються:

- 1) результати роботи;
- 2) ділові та професійні якості, виявлені посадовими особами при виконанні службових обов'язків, передбачених посадовими інструкціями, затвердженими керівниками митних органів, спеціалізованих митних установ і організацій;
- 3) якість виконання покладених на особу службових обов'язків;
- 4) дотримання урочистого зобов'язання посадової особи (предметний критерій).

Законом України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів» від 17 вересня 2024 р. було деталізовано умови здійснення атестації посадових осіб митних органів та її порядок [3]. Оновлення регулювання конкретизувало спрямування проведення атестації на: «підтвердження належного рівня доброчесності та професійної компетентності посадові особи митних органів» [3].

Процедурний аспект проведення атестації посадових осіб митних органів характеризується таким:

підставою проведення є рішення керівника центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику;

погодження особи, що підлягає атестації здійснюється у письмовій формі (відсутність згоди чи подання відмови на проведення атестації є підставою для припинення проходження служби в митному органі);

темпорально атестація не може перевищувати 18 або 36 місяців в залежності від її різновиду;

проведення атестації здійснюється атестаційними комісіями; атестація проводиться через застосування: тестування на предмет знання законодавства

Україні, тестування на предмет визначення загальних здібностей, співбесіди з особами, які пройшли попередні етапи;

за результатами атестації приймається одне з рішень: про успішне або про неуспішне проходження посадовою особою митного органу атестації; тощо [3].

Примітно, що рішення атестаційної комісії про неуспішне проходження атестації посадовою особою митного органу є підставою для припинення державної служби такої особи. Відповідно, наказ про звільнення може бути виданий незалежно від того, чи особа перебуває у відпустці, чи вона є тимчасово непрацездатною. Датою звільнення буде вважатись перший робочий день після закінчення відпустки або наступний робочий день за днем закінчення періоду тимчасової непрацездатності.

Незважаючи на перспективи впливу атестації на якість здійснення митної справи, є певні суперечності, які можуть сприяти спрощенню її проведення, або відстрочення застосування.

До обставин, які відстрочують проведення атестації належать: період перебування у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, вагітність, проходження базової військової служби, призов на військову службу, призов на військову службу під час мобілізації, на особливий період, прийняття на військову службу за контрактом [3].

Важливим моментом є дотримання основоположних принципів права при проведенні співбесіди. Адже, атестаційна комісія самостійно перевіряє відповідність рівня життя посадової особи задекларованим нею майну і доходам без залучення спеціально уповноважених на це суб'єктів – Національного агентства з питань запобігання корупції. Відповідно, означене може спричинити довільне тлумачення способу життя посадової особи митного органу.

Не менш важливим, вважаємо необхідність приведення положень підзаконного регулювання щодо атестації посадових осіб митних органів у відповідність до законодавчих формул. Адже, порядок атестації прийнято ще у 2002 році, а останні зміни потребують відповідного правозастовчого підґрунтя.

Підсумовуючи приходимо до висновку, що атестація посадових осіб митних органів є заходом підвищення ефективності виконання завдань у сфері митної справи, якому притаманно особливостей предметного, суб'єктного та процедурного характеру. Виявлено окремі прогалини, що можуть спричинити суттєві недоліки під час проведення атестації посадових осіб митних органів та потребують подальшого та, які потребують детального наукового опрацювання.

Список використаних джерел:

1. Організація державної служби в Україні. Загальна частина: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла-Тіунова, Ю. С. Даниленко. Одеса : Фенікс, 2019. 72 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/31f9f6a4-5ef7-4193-a276-8a3164e42e7e>.

2. Про затвердження Порядку проведення атестації посадових осіб митної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.2002 р. № 1984. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1984-2002-%D0%BF#Text>.

3. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів : Закон України від 17.09.2024 р. № 3977. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3977-20#Text>.

Ключові слова: атестація, посадова особа митного органу, доброчесність, перевірка, підстава для звільнення.

Keywords: certification, customs official, integrity, verification, grounds for dismissal.

Назарчук Анастасія Валеріївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри адміністративного і фінансового права*

ЩОДО СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОСТІ ТА ПРОТИДІЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ У ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ

Активні суспільні трансформації, які відбуваються в сьогоденні, суттєво змінюють встановлені способи життя, суспільні стандарти й ідеологічні конструкції, які їх визначають. Вивчення гендерної проблематики в суспільстві стає одним із важливих та пріоритетних напрямів досліджень сучасних вітчизняних та зарубіжних науковців, гендерна рівність названо експертами ООН однією з цілей розвитку цього тисячоліття. Гендерна рівність займає центральне місце у системі прав людини, в тому числі й серед фундаментальних цінностей, що лежать в основі діяльності Організації Об'єднаних Націй (ООН). Одним з базових принципів Статуту ООН, що був прийнятим в 1945 році, є «рівні права чоловіків та жінок». Наша країна зобов'язалася дотримуватися важливих міжнародних угод у сфері забезпечення гендерної рівності, а також взяла на себе відповідальність за захист і просування прав жінок, що є одним з її державних обов'язків.

Відповідно до Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1]. Права та свободи особистості і їх забезпечення обумовлюють сутність та головну мету функціонування держави, а державні інституції несуть відповідальність перед кожною людиною за власні дії. Головний Закон країни однозначно встановлює неприпустимість будь-яких переваг чи обмежень, що ґрунтуються на таких рисах, як раса, колір шкірного покриву, політичні, релігійні та інші погляди, гендерна належність, етнічне та суспільне походження, майновий статус, місце перебування, за мовними або іншими особливостями.